

POREMEĆAJ KOŠTANE GUSTOĆE U OBOLJELIH OD REUMATOIDNOG ARTRITISA

BONE DENSITY DISORDERS IN PATIENTS WITH RHEUMATOID ARTHRITIS

Ana Pavić¹, Klara Svalina¹, Barbara Karačić¹, Dora Hrsan¹, Ana Gudelj Gračanin²

¹Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Hrvatska

²Odjel za kliničku imunologiju, reumatologiju i pulmologiju, Klinika za unutarnje bolesti Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Klinička bolnica "Sveti Duh", Zagreb, Hrvatska

Uvod. Reumatoidni artritis (RA) autoimuna je upalna bolest koja primarno zahvaća zglobove, ali i druge organe i organske sustave. Uz zglobne manifestacije česte su udružene bolesti kao što je osteoporoza. Cilj ovog istraživanja bio je utvrditi učestalost poremećaja koštane gustoće u bolesnika s RA.

Ispitanici i metode. Istraživanje je provedeno u Kliničkoj bolnici "Sveti Duh". Uključivalo je 42 bolesnika oboljela od RA, 38 žena i 4 muškarca prosječne dobi 60 +/- 11,49 godina. U 48% bolesnika trajanje RA bilo je od 5 do 10 godina, u 14% ispitanika kraće od 5 godina, a u 38% dulje od 10 godina. Demografski podaci uzeti su iz medicinske dokumentacije, indeks tjelesne mase iznad 25 smatrao se povišenim. Denzitometrijom je mjerena koštana gustoća. Osteopenija je definirana ako T-score iznosi između -1 i -2,5; a osteoporoza ako je T-score vrijednosti nižih od -2,5. Aktivnost RA određena je pomoću disease activity score 28-CRP (DAS28-CRP) kojom su određene niska aktivnost bolesti ako iznosi između 2,6 i 3,1; srednje visoka ako iznosi između 3,1 i 5,1; visoka aktivnost ako iznosi više od 5,1 te remisija ako DAS28-CRP iznosi manje od 2,6.

Rezultati. Poremećaj koštane gustoće utvrđen je u 50% bolesnika, od toga osteopenija u 35%, a osteoporoza u 15%. Prijelome je imalo 8 ispitanika (19%). Visoki indeks tjelesne mase pronađen je u 28 ispitanika (43%). Visoku aktivnost bolesti imalo je 11 ispitanika, 1 ispitanik srednje visoku, 11 nisku, a 19 ispitanika bilo je u remisiji. Uočena je pozitivna korelacija poremećaja koštane gustoće s većim indeksom tjelesne mase (p-vrijednost=0,0031) i visokom aktivnošću RA (p-vrijednost=0,0122). Na glukokortikoidnoj terapiji bilo je 11 ispitanika, na NSAID 5, csDMARDs 16, biološkoj terapiji 17, malim molekulama 10. Vitamin D uzimalo je 26 ispitanika (62%). Pronađena je pozitivna korelacija između poremećaja koštane gustoće i primjene glukokortikoidne terapije (p-vrijednost=0,0462).

Zaključak. Poremećaji koštane gustoće česti su u oboljelih od RA i povezani su s patofiziologijom RA, aktivnošću RA, nuspojavama primijenjene terapije, spolom i komorbiditetima. Redovne provjere gustoće kosti denzitometrijom, evaluacija prijeloma te pažljivo biranje terapijskih opcija nužne su u svakodnevnoj skrbi za oboljele od RA.

Ključne riječi: reumatoidni artritis, poremećaj koštane gustoće, liječenje reumatoidnog artritisa

E-pošta glavnog autora: pavic.anapavic.ana@gmail.com

Izjava o sukobu interesa: nema sukoba interesa